

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK OPL

Manuskrypt
(28)

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr .....1...

Mjr dr inż. Marian KOWALEWSKI

**Temat: OPRACOWANIE i PROWADZENIE ĆWICZEŃ
TAKTYCZNO-SPECJALNYCH W ODDZIALE**

Wykład

50481

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

Harce

**WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK OPL**

28

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

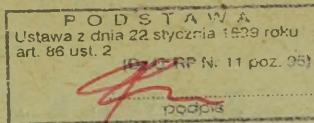
Mjr dr inż. Marian KOWALEWSKI

**Temat: OPRACOWANIE i PROWADZENIE ĆWICZEŃ
TAKTYCZNO-SPECJALNYCH W ODDZIALE**

Wykład

50481

"Z A T W I E R D Z A M"
SZEF KATEDRY TWOPL

[REDACTED]
Egz. Nr. 1... 1

płk dr E. Nowak

Podst. Prot.
326/18.03.1997
[REDACTED]
[REDACTED]

K O N S P E K T

do przeprowadzenia wykładu z metodyki szkolenia taktyczno-operacyjnego na I KWL w grupie OPL

I. T E M A T: OPRACOWANIE / PROWADZENIE ĆWICZEŃ TAKTYCZNO-SPECJALNYCH W ODDZIALE.

II. C E L: Zapoznać słuchaczy z głównymi problemami organizacyjnymi opracowania i prowadzenia ćwiczeń taktyczno-specjalnych w oddziale.

III. C Z A S: 2 x 45 /90' /.

IV. M E T O D A: Wykład.

V. P L A N I T E Z Y W Y K Ł A D U:

1. Wprowadzenie.
2. Rodzaje ćwiczeń taktycznych organizowanych i prowadzonych na szczeblu prplot i ich krótka charakterystyka.
3. Właściwości organizacji i prowadzenia ćwiczeń taktycznych w wojskach OPL.
4. Właściwości organizacji i prowadzenia treningów OPL w prplot.
5. Zakończenie.

VI. B I B L I O G R A F I A:

1. Instrukcja o organizowaniu i prowadzeniu ćwiczeń taktycznych; szkol. 520/76.
2. Metodyka opracowania ćwiczeń taktycznych w wojskach OPL; ASG WP wewn. 3803/84

VII. P O M O C E   S Z K O L E N I O W E

1. Zestaw foligramów Nr bibl. ....
2. Ćwiczenia taktyczne wykonane w formie prac dyplomowych.

VIII. K A Z O W K I   O R G A N I Z A C Y J N O - M E T O D Y C Z N E .

1. Wykład, w tym głównie trzecie zagadnienie, ilustrować dokumentacją ćwiczeń opracowaną przez absolwentów w formie prac dyplomowych.
2. W sali wykładowej, w której wykład zostanie przeprowadzony przygotować małą ekspozycję literatury problemu, uzupełniając ją materiałami o wartości historycznej /faksymile dokumentów z ćwiczeń, artykuły, Bellony/.

W P R O W A D Z E N I E

czas 10'

Ob. Oficerowie prezentowany w ciągu najbliższych dwóch godzin lekcyjnych wykład stanowi punkt wyjścia do cyklu zajęć z przedmiotu metodyka szkolenia taktyczno-organizacyjnego. Przedmiotem naszego zainteresowania w ramach tego przedmiotu, na pierwszym roku studiów w ASG WP będzie metodyka szkolenia taktycznego, a ściślej metodyka ćwiczeń taktycznych wojsk OPL, która stanowi jej część składową.

Metodyka ćwiczeń taktycznych wojsk OPL zasadniczo nie różni się od metodyki wykorzystywanej w oddziałach /pododdziałach/ ogólnowojskowych. Jest ona ściśle powiązana z taktyką ogólną oraz taktyką innych rodzajów wojsk. Ma ona odpowiedzieć na pytanie:

- jak należy uczyć dowództwo, sztaby, oddziały i pododdziały wojsk OPL, aby zgodnie z założeniami taktycznymi prowadzić sprawnie i w sposób zorganizowany działania bojowe na przyszłym polu walki.

Przedmiotem rozważań i badań metodyki szkolenia taktycznego w wojskach OPL są:

- sposoby określania celów i doboru treści szkolenia z zakresu obrony przeciwlotniczej wojsk z uwzględnieniem poszczególnych szczebli organizacyjnych /dowodzenia/;

- korelacja i wzajemne związki między przedmiotem obrona przeciwlotnicza, a działaniami bojowymi różnych rodzajów wojsk, w tym głównie oddziałów /pododdziałów/ogólnowojskowych;
- podział treści szkolenia na międzyprzedmiotowe grupy tematyczne, w zakresie taktyki oraz w zakresie ognia przeciwlotniczego, formy organizacyjne /szkolenie indywidualne i zespołowe;
- organizacja i prowadzenie ćwiczeń taktycznych z oddziałami i pododdziałami wojsk OPL;
- przygotowanie dowództw do szkolenia stanów osobowych;
- ocena /pomiar/ skuteczności szkolenia taktycznego wojsk obrony przeciwlotniczej.

Z całego zakresu wiedzy o metodyce szkolenia taktycznego w wojskach OPL, w treści wykładu przedstawiona zostanie jedynie jej skromna część mieszcząca się w obszarze trzech głównych zagadnień:

- rodzaje ćwiczeń taktycznych organizowanych i prowadzonych na szczeblu prplot i ich krótka charakterystyka;
- właściwości organizacji i prowadzenia ćwiczeń taktycznych w wojskach OPL;
- właściwości organizacji i prowadzenia treningów OPL w prplot.

Z A G A D N I E N I E   1

czas 20'

Rodzaje ćwiczeń taktycznych organizowanych i prowadzonych na szczeblu prplot i ich krótka charakterystyka

Aby mówić o rodzajach ćwiczeń taktycznych należy przede wszystkim zdać sobie sprawę z tego co należy rozumieć przez pojęcie ćwiczenie taktyczne.

Przez ćwiczenie taktyczne rozumie się formę /rodzaj/ organizacyjną praktycznego szkolenia oficerów, sztabów i wojsk w terenie lub w pomieszczeniach, w którego ramach ćwiczący powinni działać zgodnie z zasadami taktycznymi /operacyjnymi/ zakładającymi istnienie warunków zbliżonych do warunków rzeczywistego pola walki.

W wojskach OPL ćwiczenia taktyczne bazują na zasadach taktyki ogólnej, łącząc w sobie szkolenie ogniowe, techniczne, rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego w swoisty rodzaj taktyki - taktyki

wojsk obrony przeciwlotniczej.

Główne rodzaje ćwiczeń taktycznych prowadzonych w wojskach OPL to: /Foliogram/

- ćwiczenia pojęcia/grupowe;
- treningi sztabowe;
- ćwiczenia taktyczne z wojskami;
- ćwiczenie taktyczne połączone ze strzelaniem amunicją /rakietami/ bojową.

Przyjmując, dla wyróżnionej grupy ćwiczeń, określone kryteria można dokonać ich podziału wewnętrznego z którego wynika, że w grupie ćwiczeń taktycznych, których podział dokonywany jest według szczebla dowodzenia pułk rakiet przeciwlotniczych jest organizatorem bądź bierze udział w następujących rodzajach ćwiczeń:

- trening sztabowy, ćwiczenie dowódczo-sztabowe, ćwiczenie taktyczne z wojskami, ćwiczenie taktyczne ze strzelaniem amunicją bojową.

Ze względu na przyjęte w danym rodzaju ćwiczenia, cele szkoleniowe ćwiczenia te mogą mieć charakter: zgrywający, doskonalący, metodyczny, pokazowy i kontrolno-sprawdzający. Ze względu na zakres treści tematu: epizodyczny lub kompleksowy. W zależności od liczby szczebli ćwiczących, jedno-szczeblowy lub dwu /wielo/ szczeblowy. Ponadto mogą być jednostronne i dwustronne.

Krótko o każdym z wymienionych ćwiczeń:

- Trening sztabowy. Trening sztabowy jest rodzajem epizodycznego ćwiczenia taktycznego stosowanego w praktycznym szkoleniu oficerów sztabów różnych rodzajów wojsk i służb.

Celem treningu sztabowego może być: doskonalenie umiejętności indywidualnych oficerów sztabu w zakresie wykonywania obowiązków funkcyjnych w przygotowaniu danych do decyzji dowódcy, jej opracowaniu, przekazywaniu zadań /rozkazów, zarządzeń/ i meldunków za pomocą technicznych środków łączności, w dokonywaniu zmiany punktu dowodzenia itp.

Treningi sztabowe są z reguły ćwiczeniami jednoszczeblowymi, jednostronnymi i epizodycznymi. Ich treść stanowi rozwinięcie jednego tematu np. z zakresu planowania działań bojowych, organizowania przegrupowania, lub wybranego fragmentu z dynamiki

działań bojowych.

W treningu sztabowym główną metodą nauczania jest metoda działania praktycznego, aż do osiągnięcia pożądanego stopnia umiejętności lub nawyków.

- Ćwiczenia dowódczo-sztabowe. Stanowią wyższą niż treningi sztabowe formę ćwiczeń. Głównym celem ćwiczeń dowódczo-sztabowych jest doskonalenie umiejętności dowódców i sztabów w zakresie zespołowego działania podczas planowania, organizowania i kierowania działaniami wojsk w czasie walki. W ćwiczeniach dowódczo-sztabowych dowódcy i oficerowie sztabu występują najczęściej na swoich stanowiskach. Tego rodzaju ćwiczenia realizowane mogą być w dwóch zasadniczych postaciach i gry wojennej oraz ćwiczenia szkieletowego w terenie ze środkami łączności.

Gra wojenna - to rodzaj ćwiczenia dowódczo-sztabowego, w którym rozmieszczenie ćwiczących dowództw i sztabów jest umowne w stosunku do ich rozmieszczenia przewidywanego w planie rzeczywistej walki. Treścią gier wojennych są przede wszystkim zagadnienia dotyczące organizowania i prowadzenia działań bojowych. Gry wojenne stanowią zazwyczaj etap przygotowawczy do bardziej skomplikowanych ćwiczeń, a mianowicie ćwiczeń szkieletowych.

Ćwiczenie szkieletowe - to ćwiczenie dowódczo-sztabowe prowadzone wyłącznie w terenie, zawsze ze środkami łączności. Istota ćwiczenia szkieletowego polega na tym, że dowództwa i sztaby ćwiczące rozmieszcza się w takim ćwiczeniu na stanowiskach dowodzenia rozlokowanych na odległościach rzeczywistych zarówno między nimi, jak i w stosunku do linii styczności walczących wojsk.

Z uwagi na znaczny koszt ćwiczeń szkieletowych powinny one być starannie przygotowane oraz poprzedzone treningami sztabowymi i grami wojennymi.

Ćwiczenia taktyczne z wojskami są zasadniczą formą szkolenia oddziałów /pododdziałów/ dowództw i sztabów. Prowadzi się je w warunkach maksymalnie zbliżonych do warunków pola walki. Zmuszają one szkolonych do pełnego wykorzystania umiejętności oraz walorów sprzętu bojowego podczas wykonywania zadań stanowiących treść ćwiczenia.

Celem głównym ćwiczeń taktycznych z wojskami jest:

- zgrywanie plot z działaniami osłanianych oddziałów, w prowadzeniu zdecydowanej walki o dużej możliwości manewru w ciągłych

- skomplikowanych i dynamicznych sytuacjach taktyczno-operacyjnych;
- doskonalenie umiejętności dowództwa i sztabu w organizowaniu walki, zabezpieczaniu działań bojowych oraz utrzymaniu ciągłości dowodzenia i współdziałania;
  - doskonalenie organizacji podsystemu ognia przeciwlotniczego i dowodzenia nim w walce;
  - doskonalenie dowódców baterii w umiejętności przyjmowania właściwego ugrupowania bojowego oraz maksymalnego wykorzystania możliwości bojowych i właściwości taktyczno-technicznych zestawów raketowych;
  - doskonalenie metod i form działania aparatu partyjno-politycznego w mobilizowaniu do jak najlepszego wykonania zadań bojowych;
  - sprawdzanie stopnia gotowości sztabu i pododdziałów do wykonywania zadań w różnych rodzajach walki oraz w różnych warunkach;
  - badanie nowej problematyki taktycznej i organizacyjnej pułku o ile taka potrzeba zachodzi.

Tematyka pułkowych ćwiczeń taktycznych z wojskami powinna wynikać z przeznaczenia pułku i być zgodna z zadaniem głównym związku taktycznego, w skład którego wchodzi.

Ćwiczenie to powinno mieć charakter kompleksowy, tzn. szkoleni /ćwiczący/ powinni w czasie jego trwania wykonywać praktycznie wszystkie czynności związane z działaniem na polu walki.

Z A G A D N I E N I E 2

czas 20'

Właściwości organizacji i prowadzenia ćwiczeń taktycznych w wojskach OPL

Specyfika ćwiczeń taktycznych w wojskach OPL wyraża się w:

- dość ogólnym rozwiązywaniu /zagrywaniu/ działań wojsk lądowych bazowaniu na określonych z "góry" sytuacjach naziemnych oddziałów i ZT ogólnowojskowych, a w przypadku samodzielnych ćwiczeń taktycznych oddziałów /pododdziałów/OPL/ występujących umownie;
- szerokim i szczegółowym opracowaniu działań nieprzyjaciela powietrznego oraz przeciwdziałających mu środków OPL wojsk własnych na płaszczyźnie walki powietrznej;
- możliwościach prowadzenia ćwiczeń taktycznych z wojskami

połączonych ze strzelaniem raketami bojowymi, oraz strzelań szkolnych;

- organizowanie pozoracji lub podgrywki działań nieprzyjaciela powietrznego i maskowanie pracy stacji radiolokacyjnych w terenie przed rozpoznaniem ich przez wywiady państw obcych;
- podporządkowanie stosunkowo niskich szczebli organizacyjnych wojsk OPL, ogólnowojskowym związkom operacyjnym, oraz stosunkowo duży obszar, na którym działają oddziały OPL. powoduje konieczność opracowania w ćwiczeniach tła faktycznego - ogólnowojskowego na wyższym szczeblu;
- podgrywanie sytuacji naziemnej i powietrznej dla ćwiczących oddziałów przeciwlotniczych angażuje dużą liczbę sił i środków technicznych i jest bardzo pracochłonne.

Ćwiczenia w prplot organizuje się na podstawie planów i programów szkolenia oraz wytycznych dowódcy do przygotowania ćwiczenia. Organizowanie każdego ćwiczenia obejmuje duży kompleks niezmiernie złożonych przedsięwzięć, których zrealizowanie warunkuje jego sprawne przeprowadzenie. Dokumentację dotyczącą organizowania ćwiczenia przygotowuje zazwyczaj jego autor /zespół autorski/; natomiast niezbędne przedsięwzięcia organizacyjne, które ujmują się w planie przygotowania ćwiczenia wykonuje dowództwo /sztab/, które kieruje później prowadzeniem ćwiczenia. Osoby odpowiedzialne za organizację ćwiczenia, powinny mieć na uwadze szereg czynników mających bezpośredni wpływ na przygotowanie i prowadzenie ćwiczenia, a w szczególności głęboko przeanalizować:

- cel ćwiczenia;
- zasadnicze zagadnienia szkoleniowe ćwiczenia;
- poziom wyszkolenia taktyczno-operacyjnego;
- potrzeby rzutujące na konieczność zastosowania w ćwiczeniu nowych elementów, wynikających ze zmian w taktyce i sztuce operacyjnej oraz rozkazu szkoleniowego MON;
- porę roku;
- teren.

Całokształt pracy organizacyjnych obejmuje bardzo szeroki wachlarz czynności, dlatego w trakcie wykładu omówię tylko podstawowe przedsięwzięcia związane z organizacją ćwiczenia.

1. Ustalenie składu aparatu kierowniczo-rozjemczego i ćwiczących. Aparat kierowniczo-rozjemczy organizuje się do ćwiczeń dowódczo-sztabowych z wojskami. Zadaniem jego jest zapewnienie

sprawnego kierowania całokształtem przebiegu ćwiczenia.

W skład aparatu kierowniczo-rozjemczego wchodzi z zasady następujące osoby funkcyjne i komórki:

- kierownictwo ćwiczenia;
- rozjemcy;
- pododdziały pozoracji;
- grupa obsługi.

Ze względu na to, że potrzeby zorganizowania aparatu kierowniczo-rozjemczego są z reguły większe od możliwości organizatorów ćwiczenia, poszczególni rozjemcy pełnią równocześnie funkcje podgrywających działania wojsk własnych, sąsiadów i środków OPL szczebla nadrzędnego.

Wymieniona struktura aparatu kierowniczo-rozjemczego jest tylko przykładowa i w zależności od konkretnych warunków może być zmieniona.

Prawa i obowiązki osób funkcyjnych ćwiczenia określa „Instrukcja o organizowaniu i prowadzeniu ćwiczeń taktycznych” Sygn.Szkol. 520/76.

2. Organizacyjno-metodyczne przygotowanie aparatu kierowniczo-rozjemczego do ćwiczenia.

Wszelkie przygotowania aparatu kierowniczo-rozjemczego należy poprzedzić:

- opracowaniem przepisów dotyczących obowiązków, praw i sposobów pracy wspomnianego aparatu;
- skonkretyzowaniem obowiązków uczestników danego ćwiczenia w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i przedsięwzięć mających na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie strat w ćwiczeniu;
- ustaleniem sposobów pozorowania przeciwnika;
- określeniem kryteriów przyznawania powodzenia ćwiczącym;
- określeniem sposobów zadawania strat w stanie osobowym i sprzęcie bojowym;
- określeniem zasad współpracy między wszystkimi członkami aparatu kierowniczo-rozjemczego i siłami pozoracji pola walki.

Przygotowania aparatu kierowniczo-rozjemczego może mieć następujące formy: samokształcenia, instruktażu, gry decyzyjnej.

Metody pracy mogą być różne. W każdym jednak przypadku powinny zapewnić pełne zrozumienie przez wszystkich członków aparatu kierowniczo-rozjemczego treści ćwiczenia oraz

intencji kierownika ćwiczenia w zakresie pełnego osiągnięcia celów szkoleniowych.

3. Organizacja czynnej łączności kierownictwa ćwiczenia i ćwiczących.

Za organizację łączności odpowiedzialny jest pomocnik kierownika ćwiczenia do spraw łączności. Organizuje on łączność dla kierownictwa ćwiczenia zgodnie z wytycznymi kierownika ćwiczenia oraz zapewnia opracowanie i dostarczenie w odpowiednim czasie danych do organizacji łączności przez ćwiczących.

4. Organizacja materiałowo-technicznego i medycznego zabezpieczenia.

Zabezpieczenie materiałowo-techniczne i medyczne ćwiczenia wywiera istotny wpływ na jego przebieg, a szczególnie w ćwiczeniach z wojskami i ze strzelaniem amunicją bojową. Organizowanie zabezpieczenia materiałowo-technicznego i medycznego ćwiczenia należy rozpatrywać w dwóch aspektach. Z jednej strony obejmuje ono przygotowanie niezbędnych danych, które będą stanowiły dla ćwiczących podstawę do organizowania tego zabezpieczenia.

Z drugiej strony organizowanie tego zabezpieczenia polega na przygotowaniu niezbędnego sprzętu i środków materiałowych dla potrzeb aparatu kierowniczo-rozjemczego.

5. Przygotowanie /urządzenie/ rejonu ćwiczenia.

Rejon ćwiczenia urządza się wyłącznie w ćwiczeniach taktycznych z wojskami. Wybór i przygotowanie rejonu ćwiczenia powinno zapewnić maksymalne zbliżenie warunków szkoleniowych do rzeczywistego pola walki, zrealizowanie zaplanowanych zagadnień szkoleniowych ćwiczenie, oraz takie działania sztabów i wojsk, aby wyeliminować możliwość powstawania strat w gospodarce narodowej lub je zminimalizować.

6. Przygotowanie pozoracji pola walki.

Pozorację pola walki stosuje się w ćwiczeniach z wojskami oraz niekiedy w ćwiczeniach szkieletowych z epizodycznym udziałem wojsk. Organizuje się ją w celu stworzenia ćwiczącym warunków i sytuacji zbliżonych do rzeczywistego pola walki.

Ze względu na charakter działania i środki jej realizacji pozorację w ćwiczeniach z oddziałami i pododdziałami wojsk OPL można podzielić na pozorację naziemną i pozorację powietrzną,

7. Przygotowanie szkolonych do ćwiczenia i przeprowadzenie sprawdzianu.

Podstawą przygotowania się szkolonych do ćwiczenia jest kalendarzowy plan szkolenia na dany rok szkolny. Przygotowanie do ćwiczenia realizuje się w szkoleniu programowym pododdziałów i kadry, a także poprzez doskonalenie kadry w czasie samokształcenia. Za przygotowanie szkolonych do ćwiczenia odpowiada dowódca pododdziału, oddziału z którym ma być prowadzone ćwiczenie.

8. Opracowanie rozkazu organizacyjnego.

Rozkaz dowódcy wydawany jest w celu uprawomocnienia wszystkich poczynań związanych z organizowaniem i prowadzeniem ćwiczenia. Opracowuje się go dopiero po opracowaniu planu przeprowadzenia ćwiczenia oraz rozstrzygnięciu podstawowych lub wszystkich problemów organizacyjnych.

W treści rozkazu określa się:

- termin, rodzaj i temat ćwiczenia;
- miejsce prowadzenia ćwiczenia;
- skład ćwiczących wojsk;
- skład aparatu kierowniczo rozjemczego;
- skład pozoracji i grup podgrywających;
- sposób przygotowania i urządzenia rejonu ćwiczenia;
- przedsięwzięcia z zakresu zabezpieczenia partyjno-politycznego, materiałowo-technicznego, medycznego i tajnego dowodzenia;
- limity;
- kolejność i zakres przygotowania dowódców, sztabów i pododdziałów oraz terminy sprawdzianów;
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa;
- ubiór i oznakowanie ćwiczących;
- terminy osiągnięcia gotowości do ćwiczenia i konkretnych warunków lokalnych.

Po podjęciu decyzji o dopuszczeniu do ćwiczeń i po zakończeniu wszystkich prac organizacyjnych, kierownik ćwiczenia - zgodnie z planem przystępuje do przeprowadzenia ćwiczenia.

Prowadzenie ćwiczenia w oddziale lub z oddziałem OPL niezależnie od jego rodzaju ma pewną specyfikę, wynikającą z charakteru rodzaju wojsk, jego przeznaczenia oraz techniki

bojowej jaka jest na jego uzbrojeniu.

Ćwiczenia taktyczne z wojskami rozpoczynają się zwykle ogłoszeniem alarmu lub realizacją przedsięwzięć ujętych w poszczególnych stanach gotowości bojowej wojsk.

Wyjście ćwiczących z miejsca dyslokacji i rozwinięcie się w rejonie wyjściowym /alarmowym/ odbywa się w oparciu o tło taktyczne ćwiczenia. W toku ćwiczenia kierownictwo kontroluje szkolonych a równocześnie analizuje podejmowane przez nich decyzje i przedstawione kalkulacje, przy czym istotną rzeczą jest ocena sposobu organizowania działań i działania pododdziałów jako rezultat i kryterium prawidłowości podjętej decyzji, w tym również decyzji w zakresie kierowania ogniem.

Specyfiką ćwiczeń taktycznych z udziałem wojsk OPL jest zwracanie szczególnej uwagi na rozpoznanie nieprzyjaciela powietrznego, ocenę sprawności technicznej sprzętu raketowego i radiolokacyjnego, obrony przed zakłóceniami i maskowania radioelektronicznego.

W każdej sytuacji priorytetowo traktować należy terminowość, dokładność i konkretność w zakresie organizacji podsystemu ognia, raketowo-technicznego zabezpieczenia bojowego.

Podobnie jak ćwiczenia taktyczne z wojskami również ćwiczenia dowódczo-sztabowe rozpoczynają się zazwyczaj od ogłoszenia alarmu. Jednakże początek właściwego ćwiczenia liczy się od chwili postawienia zadania bojowego lub wręczenia założenia taktycznego co może nastąpić w momencie ogłoszenia alarmu. W ćwiczeniu tego rodzaju należy zwracać uwagę, aby rozmieszczenie ćwiczących nie stwarzało warunków do bezpośredniego kontaktu między nimi. Zadania bojowe ćwiczącym stawia się ustnie lub pisemnie w formie rozkazu czy zarządzenia bojowego, podając równocześnie dokładny termin meldowania decyzji oraz czas osiągnięcia gotowości do działań. W przypadku gdy kierownictwo ćwiczenia stwierdzi w pracy ćwiczących zasadnicze błędy, niedociągnięcia natury merytorycznej lub metodycznej u ćwiczących zarządza się przerwę, wyłącza z czasu operacyjnego, zmusza do usunięcia stwierdzonych braków, po czym włącza ponownie w czas operacyjny i kontynuuje prowadzenie ćwiczenia.

Końcowym etapem ćwiczenia dowódczo-sztabowego winno być wypracowanie, zameldowanie i uzasadnienie nowej decyzji w nowych, odmiennych warunkach pola walki, a czas na jej wypracowanie znacznie ograniczony.

W ćwiczeniu dowódczo-sztabowym wskazane jest stosowanie funkcji zamiennych, stwarzanie sytuacji zmuszających ćwiczących do podejmowania decyzji w roli ich służbowych przełożonych oraz zdobywania informacji z różnych źródeł. Możliwości takie stwarzać powinno kierownictwo ćwiczenia i aparat kontrolno-rozjemczy.

Z A G A D N I E N I E 3

czas 30'

Właściwości organizacji i prowadzenia treningów OPL w prplot

Szczególną uwagę obywateli oficerów chciałem zwrócić na właściwości organizacji i prowadzenia treningów OPL w prplot. Wynika to z faktu, że w trakcie pierwszego roku studiów ob. oficerowie trening sztabowy dla prplot będą opracowywać w cyklu zajęć z metodyki szkolenia taktyczno-operacyjnego.

Koniecznym zatem jest poznanie przez Was wszystkich aspektów organizacji tej formy szkolenia.

Trening sztabowy w wojskach OPL prowadzi się w pomieszczeniach sztabu lub w terenie. Zwykle łączy się go w czasie z treningiem systemowym np. powszechnego ostrzegania, powiadamiania lub pracy na technicznych środkach dowodzenia. W treningu wykorzystuje się etatowe środki rozpoznania radiolokacyjnego, zespoły kierowania ogniem. Trening sztabowy zwykle zawiera tematykę kompleksową. Rozpoczyna się zarządzeniem alarmu, wyjściem do określonego rejonu, sprawdzeniem gotowości do pracy zarówno punktów dowodzenia, jak też i osób funkcyjnych.

Po postawieniu zadania bojowego wręcza się ćwiczącym niezbędne dokumenty do oceny sytuacji, opracowania meldunków do decyzji, określa terminy i zakres czynności do wykonania.

Celem treningu jest ćwiczenie szkolonych w szybkim opracowaniu dokumentów, natychmiastowym reagowaniu na zmiany w sytuacji taktycznej i ogniowej w warunkach maksymalnie zbliżonych do realnego pola walki. Czas operacyjny winien pokrywać się z czasem astronomicznym.

Specyfiką treningu sztabowego w wojskach OPL jest to, że wszelka działalność kierownika ćwiczenia, sztabu i poszczególnych osób funkcyjnych winna zmierzać do realizacji zadań ogniowych, dotyczyć czynności organizacyjnych związanych z kierowaniem ogniem podczas zwalczania celów powietrznych w warunkach niezwykle skomplikowanych; wzmożona intensywność nalotów, zakłócenia

radioelektroniczne, mnogość źródeł informacji nie potwierdzonych, zakłócenia w pracy środków dowodzenia itp.

W każdym treningu sztabowym niezależnie od jego tematu należy przewidywać zagadnienia związane z zaopatrywaniem, elaboracją i manewrem rakietami.

Ponadto w toku trwania treningu należy zachować duży dynamizm działania, nie dopuszczać do przerw w napływaniu informacji, ich przetwarzaniu, procesie decydowania i doprowadzania zadań do wykonawców, a treści składanych meldunków winny być zwięzłe, precyzyjne i przekazywane w zdecydowanej większości przy wykorzystaniu technicznych środków łączności i tabel rozmówniczych. Trening kończyć powinna sytuacja, która wymaga od szkolonych przygotowania danych do powzięcia nowej decyzji, wyraźnie zmieniającej pierwotny charakter działań.

Ob. Oficerowie przygotowanie treningu sztabowego, to przede wszystkim opracowanie realnego i racjonalnego planu jego przeprowadzenia. Aby plan taki mógł powstać na dowódcy, przyszłym kierownikowi ćwiczenia spoczywają konkretne obowiązki.

Główny z nich to uświadomienie sobie treści tematu treningu, jego celu, przeanalizowaniu warunków jakie muszą być spełnione aby wyznaczony cel został osiągnięty. Rezultatem tej analizy powinna być koncepcja treningu, czyli wstępny projekt /idea/ jego układu pod względem taktycznym i metodycznym.

Treścią koncepcji treningu są:

- temat treningu;
- cel ogólny i cele szkoleniowe;
- wytyczne szkolenia bójowego na dany rok;
- obowiązujące zasady walki wojsk własnych i nieprzyjaciela;
- skład i stan wyszkolenia ćwiczących;
- czas trwania treningu;
- warunki materiałowe;
- limity.

Po sformułowaniu wytycznych dowódca wyznacza zespół autorski, w tym głównego autora, któremu w wytycznych przekazuje przyjętą przez siebie koncepcję treningu.

Na podstawie otrzymanych wytycznych autor treningu przystępuje do opracowania niezbędnych dokumentów służących jego przeprowadzeniu.

Czynność tę poprzedza analiza wytycznych oraz opracowaniem planu pracy zespołu autorskiego.

Zasadniczą czynnością autora treningu i zespołu autorskiego jest opracowanie planu jego przeprowadzenia. Dokument ten wyraża koncepcję taktyczno-operacyjną treningu oraz organizacyjną jego przeprowadzenia. Plan przeprowadzenia treningu wykonuje się w formie graficznej i opisowej.

Część graficzna planu przeprowadzenia treningu obejmuje

zamiar taktyczny stron a jego treść winna uwzględniać: położenie wyjściowe, zadania bojowe szczebla nadrzędnego, zadania ćwiczących stron do czasu rozpoczęcia treningu, zadania bojowe ćwiczącego oddziału, zarys dynamiki walki ćwiczących, decyzje stron.

Część opisowa planu przeprowadzenia treningu obejmuje:

- temat i cele szkoleniowe treningu;
- miejsce przeprowadzania treningu;
- czas przeprowadzenia treningu;
- etapy treningu;
- organizację pozorowania;
- organizację łączności i dowodzenia.

Po zatwierdzeniu planu przeprowadzenia treningu, autor opracowuje założenia taktyczne. Treść założenia jest zależna od wielu czynników takich jak: rodzaj treningu, czas wręczenia go ćwiczącym w stosunku do czasu postawienia zadania itp.

Niemniej jednak treść powinna uwzględniać następujące dane:

- położenie ogólne wojsk własnych i nieprzyjaciela;
- położenie szczegółowe wojsk własnych i nieprzyjaciela;
- sytuację poszczególnych rodzajów wojsk i służb;
- wiadomości uzupełniające /dane dodatkowe/;
- praca do wykonania przez ćwiczących.

Poza planem przeprowadzania treningu zespół autorski opracowuje szereg dokumentów pomocniczych, umożliwiających sprawne jego przeprowadzenie. Jednym z nich jest plan pozorowania przeciwnika powietrznego. Plan ten ma szczególne znaczenie w treningach, których istotą jest zgrywanie dowództwa i sztabu pułku w kierowaniu ogniem. Zawarte w planie sytuacji powietrzne /pozorowanie i podgrywanie / winny odpowiadać sformułowa-

nemu w planie przeprowadzenia ćwiczenia zamiarowi użycia lotnictwa nieprzyjaciela i taktyce jego działania.

Sytuacje powietrzne mogą być opracowane w formie:

- schematu lotów samolotów nieprzyjaciela i własnych wykonanych na planszeczce sytuacji powietrznej /koła/;
- ramowego planu pozorowania i podgrywania sytuacji powietrznych;
- nagrań meldunków o sytuacjach powietrznych przez CRI, RPW i RSWP na taśmie magnetofonowej.

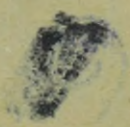
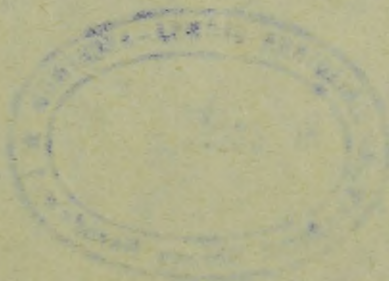
4. Z A K O Ń C Z E N I E

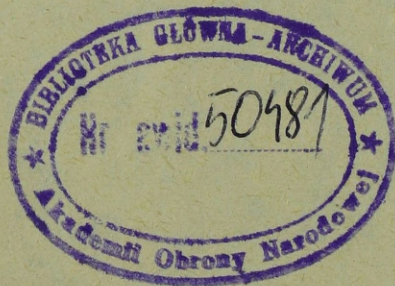
10'

Ob. oficerowie opracowanie dokumentacji ćwiczenia jest procesem pracochłonnym i wymagającym dużego doświadczenia w tym działaniu. Wszelkie niedopatrzenia, bądź niedopracowania jakich dopuści się autor ćwiczenia mogą stanowić przyczynę poważnych problemów w jego praktycznym prowadzeniu. Chcąc uniknąć tych trudności autor ćwiczenia jak i zatwierdzający ją kierownik muszą wykazać się ogromną rzetelnością w wykonywanej pracy.

U w a g a! - na zakończenie wykładu podać wykaz literatury do przestudiowania w trakcie nauki własnej.

Wydrukowano w 3 egz.
Egz.nr1-3 - Bibl.Nauk.OZS
Wyk. mjr Kowalewski
Druk TJ 1986.08.15.
Nr dz.masz.Pf 12

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~